

DÔLEŽITÉ INFORMÁCIE O KONANÍ ÚRADU PRE ROVNAKÉ ZAOBCHÁDZANIE

Úlohou Úradu pre rovnaké zaobchádzanie je vyšetrenie sťažností podaných pre porušenie záväzku rovnakého zaobchádzania a zabezpečenie uplatnenia požiadaviek rovnakého zaobchádzania.

Úrad koná **vo veciach klientov, ktorých postihuje diskriminácia, teda nevýhodné rozlišovanie.**

Zákon o rovnakom zaobchádzaní zakazuje diskrimináciu na základe chránených vlastností. Chránené vlastnosti sú tieto: pohlavie, rasová príslušnosť, farba pleti, národnosť, národnostná príslušnosť, vek, materinský jazyk, postihnutie, zdravotný stav, materstvo (tehotenstvo) alebo otcovstvo, rodinný stav, sexuálna preferencia, pohlavná identita, sociálny pôvod, majetkové pomery, náboženské alebo svetonázorové presvedčenie, politický alebo iný názor, čiastočný charakter pracovného úväzku alebo pracovný pomer na dobu určitú, príslušnosť k organizácii na zastupovanie záujmov, iné postavenie.

Ak máte pocit, že **sa pre vašu chránenú vlastnosť zaobchádza s Vami nevýhodnejšie**, ako s inou osobou v podobnom postavení, tak sa obráťte na úrad.

Úrad pre rovnaké zaobchádzanie (EBH) môže konanie začať, **ak ešte neuplynul jeden rok odvtedy, keď sa o porušení práva dozvie, a tri roky od času, keď došlo k porušeniu práva.**

TYPY DISKRIMINÁCIE

Hovoríme o **priamej diskriminácii**, ak sa s osobou alebo skupinou zaobchádza nepriaznivejšie pre jej niektorú chránenú vlastnosť, než s inou osobou alebo skupinou v porovnateľnom postavení.

Diskriminácia je nepriama, ak je opatrenie zdanlivo neutrálne a nezaujaté, zdá sa teda, že neporušuje požiadavku rovnakého zaobchádzania, ale osôb s chránenými vlastnosťami sa dotýka obzvlášť nepriaznivo.

K nepriamej diskriminácii dochádza napríklad, ak na zastávanie určitej pracovnej pozície zamestnávateľ neodôvodnene požaduje 10 rokov neprerušeného pracovného pomeru, a s tým vylúči z tejto možnosti všetkých, ktorí svoj pracovný pomer prerušili pre pôrod a starostlivosť o dieťa (teda väčšinu žien vo veku 25 a 35 rokov).

Obťažovanie obyčajne predpokladá dlhší proces a môže mať sexuálny alebo aj iný charakter. Uskutočňuje sa vtedy, ak voči osobám s chránenými vlastnosťami – pre túto

ich vlastnosť – niekto prejaví také správanie porušujúce ľudskú dôstojnosť, ktorého cieľom alebo účinkom je, aby sa voči týmto osobám vytvorilo hrozivé, nepriateľské, ponižujúce, zahanbujúce alebo útočné prostredie.

K protiprávnej separácii dochádza vtedy, ak určité osoby alebo skupiny osôb na základe ich uvedených vlastností oddelia (separujú) od osôb alebo skupiny osôb, ktorých postavenie je porovnateľné s ich postavením, bez toho, že by to zákon vyslovene povoľoval. V našej krajine sa protiprávna separácia realizuje najčastejšie formou oddeleného vyučovania cigánskych žiakov.

O retorzii hovoríme, ak osoby vystupujúce proti porušeniu požiadavky rovnakého zaobchádzania sú nútené znášať nevýhody práve pre toto svoje vystupovanie.

KTO SA MÔŽE OBRÁTIŤ NA ÚRAD A VOČI KOMU SA MÔŽE PODAŤ SŤAŽNOSŤ?

Konanie môže iniciovať žiadosťou podanou na úrad fyzická osoba (osobne alebo prostredníctvom svojho zástupcu), ktorá utrpela ujmu, vedúci právnickej osoby alebo jeho splnomocnenec, organizácia na zastupovanie záujmov alebo uplatňujúca požiadavky vo verejnom záujme.

Sťažnosť sa môže podať voči:

- štátnym, samosprávnym organizáciám,
- organizáciám vykonávajúcim právomoci štátnych orgánov,
- Maďarskej armáde a poriadkovým orgánom,
- poskytovateľom verejných služieb, inštitúciám poskytujúcim školské, sociálne, kultúrne, zdravotnícke služby, resp. služby na ochranu detí,
- dobrovoľným poisťovňami, súkromným dôchodkovým poisťovňami,
- stranám a všetkým iným rozpočtovým orgánom.

Úrad môže z úradnej moci konať aj voči:

- maďarskému štátu,
  - miestnym a národnostným samosprávam a ich orgánom,
  - organizáciám vykonávajúcim právomoci štátnych orgánov ako aj voči
  - Maďarskej armáde a poriadkovým orgánom,
- ak zistí porušenie požiadavky rovnakého zaobchádzania.

Úrad môže konať aj v určitých vzťahoch súkromnej sféry. Orgán môže uskutočniť šetrenie ohľadne:

- zamestnávateľa v pracovnoprávnom vzťahu,
- podnikateľov a obchodných spoločností poberajúcich štátnu dotáciu počas použitia tejto dotácie,
- hotelierskych a obchodných inštitúcií, ako aj inštitúcií zriadených na účely vzdelávania a zábavy,
- predkladateľa ponuky na uzatvorenie zmluvy alebo zadávateľa výzvy na predkladanie ponúk.

Úrad nemôže konať vo všetkých prípadoch. Nemá kompetencie napríklad v právnych vzťahoch rodinného práva, vzájomných právnych vzťahoch blízkych osôb, vo vzťahoch priamo spojených s náboženskou činnosťou cirkevných právnických osôb, ako aj v právnych vzťahoch medzi členmi organizácií spojených s členstvom.

Je dôležité vedieť aj to, že orgán nemôže skúmať rozhodnutia a opatrenia z oblasti verejnej moci, vynesené Národným zhromaždením, prezidentom republiky, Ústavným súdom, Najvyšším kontrolným úradom Maďarska, ombudsmanom pre základné práva, ako aj súdmi a prokuratúrou.

ČO MUSÍ ŽIADOSŤ OBSAHOVAŤ?

V žiadosti **podanej** na orgán **v písomnej forme** musí sťažovateľ **preukázať pravdepodobnosť toho, že utrpel ujmu**, a že táto ujma alebo nepriaznivejšie zaobchádzanie **v ktorej chránenej vlastnosti žiadateľa korení**.

Žiadosť musí obsahovať **meno, adresu bydliska sťažovateľa, ako aj jeho výslovnú žiadosť ohľadne rozhodnutia úradu, opis miesta, času a iných okolností skutku pociťovaného ako ujma, ako aj známe údaje orgánu alebo osoby, na ktorý(ú) sa sťažnosť vzťahuje**.

AKO PREBIEHA KONANIE?

Ak **úrad** určí svoju kompetenciu vo veci, **ako hlavné pravidlo vyjasní skutkový stav v rámci pojednávania**, kde osobne vypočuje sťažovateľa a stranu(y), na ktorú(é) sa sťažnosť vzťahuje.

Na žiadosť svedkov úrad bude spravovať ich údaje oddelene od spisov, najmä v prípade diskriminácie na pracovisku, keď svedkovia sú zamestnancami zamestnávateľa, proti ktorému sa konanie vedie.

Pojednávanie je verejné, avšak úrad môže z celku alebo časti pojednávania vylúčiť verejnosť (napr. vzhľadom na osobné záujmy maloletého dieťaťa).

PRAVIDLÁ DOKAZOVANIA

Povinnosť žiadateľa preukázať pravdepodobnosť

Žiadateľ nemusí dokázať, len preukázať pravdepodobnosť toho, že utrpel ujmu, resp. že v skutočnosti, alebo podľa jeho predpokladov v čase porušenia práva mal niektorú z chránených vlastností, teda ním uvedená diskriminácia nastala kvôli jeho chránenej vlastnosti.

V prípade uplatňovania požiadavky vo verejnom záujme – ak ujma ešte nenastala – treba pokladať za pravdepodobné, že hrozí priame riziko ujmy.

Dôkazná povinnosť stíhanej osoby

Ak žiadateľ preukázal pravdepodobnosť vyššie uvedených skutočností, stíhaná osoba sa môže vyhnúť konaniu o určenie zodpovednosti, ak dokáže, že

- okolnosti, ktorých pravdepodobnosť žiadateľ preukázal, nepretrvávajú,
- dodržal požiadavku rovnakého zaobchádzania, lebo chyba príčinná súvislosť medzi chránenou vlastnosťou a ujmom,
- v prípade tvoriacom predmet sťažnosti nebol povinný plniť požiadavku rovnakého zaobchádzania (zákon to v úzkom kruhu umožňuje, napr. ak na základe charakteru alebo povahy práce je pomerné rozlišovanie odôvodnené).

AKÉ ROZHODNUTIA MÔŽE VYDAŤ ORGÁN?

Ak sa počas konania dokáže, že stíhaná osoba **porušila požiadavku rovnakého zaobchádzania**, orgán

- môže nariadiť odstránenie stavu, ktorý porušuje právo,
- môže zakázať prejav protiprávneho správania v budúcnosti,
- môže zverejniť svoje rozhodnutie určujúce porušenie práva,
- môže uložiť pokutu vo výške od 50 tisíc do 6 miliónov forintov,
- môže rozhodnúť o trovách konania tak, že je ich povinná znášať strana porušujúca právo.

Úrad však nemôže určiť finančnú náhradu klientovi a nemôže nariadiť ani znovunastolenie pôvodného stavu (napr. nemôže zamestnávateľovi uložiť, aby sťažovateľa opäť zamestnal v pôvodnej pracovnej pozícii).

Úrad sa pred rozhodnutím v každom prípade pokúsi o **vytvorenie zmiery**. Ak strany prejavia v tomto ohľade ochotu a dosiahnutý zmier je v súlade s právnymi predpismi, úrad schváli zmier rozhodnutím. Výkon zmiery sa môže vynútiť rovnako, ako výkon rozhodnutí určujúcich porušenie práva.

Konanie je oslobodené od poplatkov.

AKÉ PRÁVA PRISLÚCHAJÚ OBČIANSKYM ORGANIZÁCIÁM

V konaniach začatých pre porušenie požiadavky rovnakého zaobchádzania môžu spoločenské organizácie a organizácie na zastupovanie záujmov konať ako **zástupcovia** na základe písomného splnomocnenia sťažovateľa. Týmto organizáciám takisto prislúchajú tzv. **klientske práva** (oznámenie, nahliadnutie do spisov, právo na poskytnutie vyhlásenia).

Občianske organizácie môžu v záujme väčšej skupiny s niektorou chránenou vlastnosťou (napr. náboženské presvedčenie, postihnutie, sexuálna orientácia, rasová alebo národnostná príslušnosť) iniciovať **konanie pred úradom** v prípade porušenia práva alebo jeho bezprostrednej hrozby.

Tieto organizácie v uvedenom prípade môžu pre porušenie požiadavky rovnakého zaobchádzania **začať konanie aj pred súdom na ochranu práv osobnosti, ako aj pracovnoprávny spor (uplatňovanie požiadavky vo verejnom záujme).**

OPRAVNÝ PROSTRIEDOK VOČI ROZHODNUTIU ÚRADU

Voči rozhodnutiam Úradu pre rovnaké zaobchádzanie **nie je prípustné odvolanie, súdne preskúmanie rozhodnutia** možno žiadať na Súde verejnej správy a pracovného práva hlavného mesta. Konanie pred súdom je bezplatné len v tom prípade, ak sa navrhovateľovi priznalo osobné oslobodenie od trov.

KONTAKTY NA ÚRAD

Poštová adresa

1013 Budapest, Krisztina körút 39/B

Telefón: +36 1 795 2975

E-mail: ebh@egyenlobanasmod.hu

www.egyenlobanasmod.hu

Na našich referentov pre rovnaké zaobchádzanie sa môžete obrátiť aj osobne.

Kontakty na nich nájdete na webovej stránke:

www.egyenlobanasmod.hu

TÁMOP-5.5.5/08/1

„A diszkrimináció elleni küzdelem –
a társadalmi szemléletformálás és hatósági munka erősítése”

Egyenlő Bánásmód Hatóság
1013 Budapest, Krisztina krt. 39/B
www.egyenlobanasmod.hu

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.